

ISBN: 978-605-7949-48-6

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.

Ketebe Yayınları: 136

Çağdaş İslâm Düşüncesi

Editör

Ahmet Kaylı
Dilara Yabul

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Nisan 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212. 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /

İstanbul Tel: 212 624 21 11

Orijinal Adı:

El-Kavlü'l-faşl beyne'llezîne yü'minüne bi'l-ğayb ve'llezîne lâ yü'minün.
(Kahire: Dâru's-Selâm, 1407/1986)

**Transkripsiyonlu
Yazım:**

(El-Ğavlü'l-faşl beyne'llezîne yü'minüne bi'l-ğayb ve'llezîne lâ
yü'minün)

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Gaybın Önünde

El-Kavlu'l-Fasl

MUSTAFA SABRİ EFENDİ

MÜTERCİM

MUHAMMET UYSAL

KETEBE

Mustafa Sabri Efendi

12 Rebülevvel 1286'da (22 Haziran 1869) Tokat doğumlu olan Mustafa Sabri Efendi, on yaşında hafızlığı bitirdi. Genç yaşta ruûs imtihanını kazanarak Fâtih Camii müderrisliğine tayin edildi (1890). II. Meşrutiyet'in ilânından sonra Meclis-i Mebusan'a girdi. Başlarda İttihat ve Terakkî'ye yakın durmasına rağmen sonraları bu harekete karşı yoğun bir mücadele verdi. Hürriyet ve İtilâf Fırkası'nın kurucuları arasında yer aldı. Siyasî tercihinden dolayı pek çok kez sürgün edildi. Şeyhülislamlık da yapmış olan Mustafa Sabri Efendi, Cumhuriyet'in ilânından sonra 150'likler listesine alındı ve 1924'te vatandaşlıktan çıkarıldı. 12 Mart 1954'te Kahire'de vefat etti.

Eserleri: *Yeni İslâm Müctehidlerinin Kıymet-i İlmiyyesi, Dinî Müceddidler yahut Türkiye İçin Necat ve İtilâ Yollarında Bir Rehber, en-Nekîr 'alâ münkiri'n-ni'me mine'd-dîn ve'l-hilâfe ve'l-ümme, Mes'eletü tercemeti'l-Kur'ân, Mevkıfu'l-beşer tahte sultâni'l-kader, el-Kavlü'l-fasl beyne'l-lezîne yü'minûne bi'l-gayb ve'llezîne lâ yü'minûn, Mevkıfu'l-Akl ve'l-ilm ve'l-âlem min Rabb'il Âlemin ve ibâdihi'l-Mürselîn.*

Muhammet Uysal

1975 yılında Denizli'de doğdu. 1995 yılında Denizli İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. Lisans ve yüksek lisansını İslamabad Uluslararası İslâm Üniversitesi Dinler Tarihi bölümünde tamamladı. Dinler tarihi, İslâm düşüncesi, tasavvuf ve İslâm tıbbı gibi alanlarda okumalar ve tercüme yapımaktadır.

İçindekiler

Mütercimim Önsözü.....	7
Müellifin Önsözü.....	21
Giriş.....	25
Allah'ın Rasûlleri, Onlar Eliyle Gerçekleşen Mucizeler ve Öldükten Sonra Yeniden Diriltirme Karşısında Aklın ve İlmin Mevkii.....	53
Heykel Paşa'nın <i>Muhammed'in Hayatı</i> İsimli Kitabına Reddiyeler.....	78
1. Sünnet Müdafaası ve Müellifin Kitabındaki Çelişkilerin Beyanı.....	78
2. İslâm'da Sünnetin Yeri.....	130
3. Hz. Peygamber'in (sav) Mucizeleri Kur'an'a Aykırı mıdır?.....	138
4. Mucizeleri İnkâra Götüren Asıl Sâik.....	146
5. Hz. Peygamber'in (sav) Hayatını Mucizelerden Soyutlamak İsteyenlerin Sâiki.....	150
6. Sünnetullah Değişmez mi?.....	164
7. Kur'an'da Hz. Peygamber'in (sav) Mucizelerini Engelleyen Âyet Var mıdır?.....	175
Peygamberliğin Mükteseb Olması Caiz midir?.....	214
Peygamberlerin Varlığının İsbatı.....	224
Hz. Muhammed'in (sav) Kevnî Mucizeleri.....	231

Hz. İsa'nın (as) Göğe Kaldırılışı ve Nüzûlu Meselesi.....	239
Hz. Muhammed'in (sav) Kevnî Mucizeleri Konusuna Dönüş.....	253
Peygamber Efendimiz'in (sav) Kur'ân Dışında da Mucizeleri Olduğuna Kur'ân'dan Deliller.....	269
İsrâ Mucizesi	276
İsrâ Hadisesinin Sırları, Hükümleri ve Müjdeleri	284
Ba's Meselesi.....	292
Üç Bâbın Hatimesi.....	305
Dizin.....	319

Mütercimim Önsözü

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin İlmî ve Fikrî Mirası

Mustafa Sabri Efendi ismiyle ilk karşılaşmam lisans eğitimi almak için gittiğim İslamabad Uluslararası İslam Üniversitesi vesilesiyle vuku buldu. Pakistan âlimlerinden olan ve üniversitede ders veren Üstad Abdullah Kakeheyl hocamız bir gün Türkiye'den gelen öğrencilere “Siz eğer Mustafa Sabri Efendi'nin ve Allame Zâhid el-Kevserî'nin eserlerini okuyup anlarsanız eğitim almak için buralara gelmenize gerek kalmaz” demişti. Yine Usûluddin Fakültesi'nin en önemli hocalarından olan Prof. Dr. Din Muhammed bir gün “Eğer Mustafa Sabri Efendi düşünceye değer veren bir yerde yaşamış olsaydı her sokağa bir heykelini dikerlerdi” demişti. “Müslümanlar 20. yüzyıl boyunca Batı ile daha içli dışlı olmalarına ve bizat Batı üniversitelerinde okumalarına rağmen şu ana kadar İslam dünyasında Batı'yı Mustafa Sabri Efendi'den daha iyi tanıyan biri çıkmamıştır” sözü de Din Muhammed Hoca'ya aittir. Sevdiğimiz ve bizler için kıymetli olan hocaların bu övgüleri kendi topraklarımızda yetişen bu büyük insana olan ilgimin başlangıcı ve tetikleyicisi olmuştu. Bu ilgiyle Mustafa Sabri Efendi'nin tüm Türkçe kitaplarını okumuştum. Hâlâ da tekrar tekrar okurum. Fakat bu okumayla da yetinmeyip Türkçe'de tercümesi olmayan *el-Kavlü'l-Fasl Beyne'l-lezîne Yü'minûne bi'l-Ğayb Ve'llezîne lâ Yü'minûn* kitabını, içeriğinin günümüze de hitap etmesi sebebiyle yıllar önce

tercüme etmeye başlamıştım. Fakat bu okumayla da yetinmeyip o vakitte Türkçede tercümesi olmayan *el-Kavlü'l-Fasl Beyne'llezîne Yü'minûne bi'l-Ğayb Ve'llezîne lâ Yü'minûn* kitabını, ilim dünyasına büyük katkılar yapacağını ümid ederek yıllar önce tercüme etmeye başlamıştım. Fakat gerek kitabın zorluğu gerekse başka meşgaleler sebebiyle tercümeyle uzun bir süre ara verdim. Ama kitabın günümüzde tartışılan pek çok konuyu ele alması sebebiyle güncelliğini koruması beni kitaba tekrar eğilmeye itti ve Allah'a şükürler olsun sonunda tercümeyle tamamlayabildim. Her ne kadar bu büyük âlim ve mütefekkirin kitabının hak ettiği şekilde bir tercümesi olup olmadığı hususunda benim bir şey söylemem zor olsa da elimden gelen gayreti gösterdiğimi rahatlıkla söyleyebilirim. Her şeye rağmen konunun ehli, kitapta gördükleri yanlışları veya tercümenin daha da iyileştirilmesi için görüşlerini iletirlerse kendilerine minnettar kalacağım.

Mustafa Sabri Efendi ülkemizde, özellikle de entelektüel çevrelerde ve hatta garip bir şekilde İslamcılar arasında dahi hak ettiği ilgiyi görmemiş büyük bir âlim ve mütefekkirimizdir. Mustafa Sabri Efendi'nin ülkemizde var olan şöhreti daha çok siyasî tutum ve görüşleri ile bağlantılıdır. Şeyhülislam'ın siyasî görüşlerinin önemini göz ardı etmeden şunu kolayca söyleyebiliriz ki onun asıl ve daha önemli olan yönü, ilim ve fikir yönü ve fikirleri uğruna verdiği mücadeledir. Tahminimiz bu ilgisizlik genel anlamda ülkemizdeki entelektüel kuraklıkla yakından ilgilidir ve siyasî gündemlerin baskınlığı önemli simalarımızın esas değerlerini gölgede bırakmaktadır. Şeyhülislam'ın kitaplarında ele aldığı konular bugün ülkemizde hâlâ tartışılan ve son noktası konulmamış konulardır. Özellikle de tercümesini yaptığımız bu kitabın içerdiği Nüzûl-i İsa, Peygamber Efendimiz'in (sav) kevnî mucizelerinin olup olmadığı, sünnetin İslam'daki konumu, hadis kitaplarının değeri, modern Batı biliminin ve Batı zihniyetinin entelektüel Müslümanlar üzerindeki etkisi gibi konu

başlıkları hâlâ tartışılan önemli meselelerdir. Kitabı okuyanlar şunu açıkça görecekler ki sanki Mustafa Sabri Efendi onu günümüz için özel olarak yazmıştır. Şeyhülislam derinleştiği meseleleri çok yönlü bir şekilde tartıştığı için kitabında ilim arayanlar ilim, felsefe arayanlar felsefe, fikir arayanlar fikri oldukça bol bir şekilde bulacaklardır.

Burada zikretmemiz gereken başka bir husus ise kitabın daha önce tercümesine başlayan fakat daha ilk sayfalarında iken başına gelen musibetler dolayısıyla ülkeyi terk etmek zorunda kalan Muallim Mahmud Cevdet ile ilgilidir. Mahmud Cevdet 16 Ağustos 1947 yılında çıkarmaya başladığı *Doğan Güneş* dergisinde ilmî mirasımızdan pek çok kitapla birlikte Mustafa Sabri Efendi'nin elimizdeki kitabı olan *El-Kavlu'l-Fasl*'ın da tercümesini tefrika şeklinde neşretmeye başlamıştır. Fakat ne yazık ki üzerindeki baskılar onun dergiyi on sayıdan daha fazla çıkarmasına engel olmuştur. Mahmud Cevdet'in *Doğan Güneş* dergisindeki yazılarından, tercümesini yaptığı kitaplardan ve önüne koyduğu hedeflerden bir İslam aşığı olduğu anlaşılmaktadır. Bu büyük insanın başlattığı tercüme maalesef devam ettirilmemiş ve bugüne kadar Türkiye'deki okuyucular bu eserden mahrum kalmıştır. Muallim Mahmud Cevdet'in tercümesiyle karşılaşmam, onun tercüme ettiği sayfaları (sadece baştan 24 sayfanın tercümesini neşretmiştir) benim tercüme etmemden sonra oldu. Fakat daha sonra birçok yeri o tercümeyle istinaden yeniden düzenledim. Keşke bu aziz insan tercümeyle tamamlayabilse ve Türkçe bilenler onun nefis tercümesinden kitabı okuma imkânına kavuşsalar. İnşallah burada onun tercümesinden alıntuladığımız yerler kendisi için bir sadaka-i câriye olur.

Mustafa Sabri Efendi'nin eserlerinin neredeyse tümü reddiye kitaplarıdır. Çünkü kendisinin ifadesiyle bunu bir görev adanmıştır: “Şimdiye kadar arz edilmiş olduğu üzere, mesleklerinin esasında mantıksızlık veyahut ciddiyetsizlik görmekten hâlî kalmadığım yeni din ıslahatçıları tarafından neşir sahası-